

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060203

DOM
2020-06-02
Stockholm

Mål nr
M 4189-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-03-29 i mål nr M 937-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Motpart

Slotts Lax AB

Ombud: Advokaten J.M. och biträdande juristen H.S.

SAKEN

Slutliga villkor för efterbehandling avseende anläggning för fiskodling på fastigheten XX i Mora kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom undanröjer Mark- och miljööverdomstolen det överklagade beslutet såvitt avser villkor 14 och återförvisar målet till Länsstyrelsen i Dalarnas län, miljöprövningsdelegationen, för fortsatt handläggning.

Dok.Id 1584968

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN M.M.

Länsstyrelsen i Dalarnas län har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska fastställa Miljöprövningsdelegationens vid Länsstyrelsen i Dalarnas län beslut.

Slotts Lax AB har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

Parterna har anfört i allt väsentligt samma omständigheter till stöd för sin respektive talan som i underinstanserna. Slotts Lax AB har tillagt att den totala kostnaden för att genomföra den sugmuddring som miljöprövningsdelegationen beslutat om har underskattats i bolagets tidigare kostnadsutredningar. Bolaget har till Mark- och miljööverdomstolen gett in en kostnadsutredning där kostnaderna för åtgärden uppskattas till 250 miljoner kr.

Mark- och miljööverdomstolen har inhämtat remissyttranden från Havs- och vattenmyndigheten, Vattenmyndigheten vid Länsstyrelsen Västernorrland samt Naturvårdsverket. Naturvårdsverket har avstått från att yttra sig.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Utgångspunkter för prövningen

När verkningarna av en verksamhet inte kan förutses med tillräcklig säkerhet får miljöprövningsdelegationen skjuta upp avgörandet av frågan om ersättning eller andra villkor genom ett så kallat prövotidsförfarande (se 19 kap. 5 § 11 miljöbalken som hänvisar till 22 kap. 27 § första stycket). I målet är det fråga om att efter prövotid bestämma slutliga villkor för efterbehandling vid anläggning för fiskodling. Vid prövningen av slutliga villkor ska de allmänna hänsynsreglerna m.m. i 2 kap. miljöbalken tillämpas. Det innebär bl.a. att föreslagna åtgärder ska vara miljömässigt motiverade utan att vara ekonomiskt orimliga (se prop. 1997/98:45 Del 1, s. 206 f.).

Enligt uttalanden i förarbetena ska bedömningen av vad som är ekonomiskt rimligt vid yrkesmässig verksamhet utgå från branschförhållanden och inte från den aktuella verksamhetsutövarens betalningsförmåga. Den teknik som krävs måste vara både från teknisk och ekonomisk synpunkt möjlig att använda inom branschen ifråga (se a. prop. s. 232). Det är verksamhetsutövaren som ska visa att åtgärden inte är miljömässigt motiverad eller att den är orimligt betungande (se prop. 1997/98:45 Del 2, s. 24 f.).

Mark- och miljööverdomstolens bedömning

Vid bedömningen av vilka åtgärder som kan anses motiverade i fråga om efterbehandling, och om åtgärderna ska hanteras inom ramen för tillståndet eller som en tillsynsfråga, konstateras inledningsvis att Mark- och miljööverdomstolen i avgöranden numera har ifrågasatt att odling av fisk i öppna kassar är bästa möjliga teknik (se exempelvis Mark- och miljööverdomstolens dom den 28 mars 2018 i mål nr M 10773-16). Mark- och miljööverdomstolen har därvid pekat på svårigheten att samla upp eller rena foderrester och fekalier. Foderrester och fekalier utgör således en dominerande del av den miljöpåverkan som odling av fisk i öppna kassar ger upphov till. Det är därför lämpligt att det inom ramen för tillståndsprövningen regleras om slutliga villkor om efterbehandling krävs och i förekommande fall vilken omfattning sådana villkor ska ha. Det kan således inte anses lämpligt att behandla frågan om efterbehandling inom ramen för tillsynen. Som länsstyrelsen konstaterat var syftet inte heller när tillståndet till verksamheten gavs att reglera frågan om efterbehandling genom tillsyn.

Prövotidsförfarandet har omfattat frågan om möjligheten att bortskaffa foderrester och fekalier som ackumulerats vid odlingsläget. Under provotiden skulle bolaget enligt tillståndets utredningsvillkor utreda möjligheten att ta upp eventuella ackumulationshögar av foderrester och fekalier samt belysa frågorna om metoder, kostnader och efterföljande hantering av de upptagna massorna. För att kunna ta ställning till slutliga villkor krävs också utredning om den lokala miljöpåverkan och behovet av att sanera ur miljösynpunkt. Även om detta inte direkt framkommer av utredningsvillkoret får, i enlighet med de allmänna principer som enligt 2 kap. 7 §

miljöbalken gäller vid bedömningen av skyddsåtgärder, villkoret anses omfatta också sådan utredning.

Havs- och vattenmyndigheten har i fråga om den undersökning som bolaget har låtit genomföra påpekat att det av utredningen inte går att ta ställning till om det är miljömässigt motiverat att fastställa villkor om efterbehandling. Myndigheten har bl.a. anfört att tidpunkten för provtagningarna har varierat för respektive år, att det är otydligt enligt vilka standarder uppföljningen skett och att det saknas en beskrivning av halten syre i bottenvattnet. Havs- och vattenmyndigheten har vidare anfört att för en fiskodling av den storlek som nu är aktuell bör uppföljning ske enligt vetenskaplig systematik och BACI-modell (Before, After, Control, Impact). Det innebär att undersökningarna ska göras den tid på året då odlingen är som mest verksam och bottenfaunaproduktionen är som störst, vilket sammanfaller med tidpunkten då effekten på syrgasförhållandena i det bottennära vattnet och bottenfaunan är som störst.

Mark- och miljööverdomstolen delar Havs- och vattenmyndighetens bedömning att den bottenfaunaundersökning och den analys av vattnets syrgashalter som bolaget har låtit genomföra har utförts och redovisats på sådana sätt att det är svårt att dra några slutsatser av dessa. Det saknas vidare enligt domstolens bedömning också tillräckliga uppgifter om vilken teknik som kan anses lämplig och ekonomisk rimlig för ändamålet. Eftersom verksamheten redan tillåtits på platsen måste enligt domstolens mening även åtgärdernas kostnad och Slotts Lax AB:s ekonomiska förhållanden beaktas vid en sådan rimlighetsbedömning. Därtill kommer att Slotts Lax AB under processens gång kraftigt har justerat upp kostnaden för efterbehandlingsåtgärder.

Med hänsyn till osäkerheterna om vad som är miljömässigt motiverat och ekonomiskt rimligt i frågan om efterbehandling anser Mark- och miljööverdomstolen att det inte utan ytterligare utredning går att avgöra om efterbehandlingsåtgärder ska vidtas och i så fall vilka. Det är inte lämpligt att Mark- och miljööverdomstolen som sista instans begär in den utredning som krävs. Mark- och miljööverdomstolen återförvisar därför målet till miljöprövningsdelegationen för fortsatt handläggning.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs och Johan Svensson, tekniska rådet Yvonne Eklund samt tf. hovrättsassessorn Hannah Grahn, referent.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Linnea Backman.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-03-29
meddelad i
Nacka

Mål nr M 937-18

PARTER

Klagande
Slotts Lax AB

Ombud: Advokat J.M.

Motpart
Länsstyrelsen i Dalarnas län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Dalarnas län, Miljöprövningsdelegationen, beslut 2018-01-18
i ärende nr 551-52-2017, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Slutliga villkor för efterbehandling avseende Slotts Lax AB:s anläggning
för fiskodling på fastigheten XX i Mora kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver det överklagade beslutet såvitt avser
villkor 14.

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Dalarnas län (miljöprövningsdelegationen) beslutade den 25 mars 2011, i ärende nr 551-4070-10, (tillståndsbeslutet) att bevilja Slotts Lax AB tillstånd att bedriva fiskodling på fastigheten XX i Mora kommun. Frågan om möjligheten att bortskafta foderrester och fekalier som ackumulerats vid odlingsläget sköts upp under en prövotid (den uppskjutna frågan). Bolaget skulle under prövotiden utföra viss utredning (U1).

U1 Bolaget ska under prövotiden utreda möjligheten att ta upp eventuella ackumulationshögar av foderrester och fekalier. Metoder, kostnader och efterföljande hantering av de upptagna massorna ska belysas.

Miljöprövningsdelegationen beslutade den 18 januari 2018 att godkänna prövotidsredovisningen och avsluta prövotiden. Miljöprövningsdelegationen beslutade också om slutligt villkor för efterbehandlingen av odlingsverksamheten (villkor 14).

Villkor 14 *Innan tillståndstidens utgång ska sugmuddring på det sätt bolaget beskrivit i utredningen ske för att omhänderta de ackumulationshögar av foderrester och fekalier som bildats under odlingen. Muddring ska ske i det området som enligt utredningen har ett medeldjup i sedimenten på minst 2,4 cm.*

Villkoret gäller under förutsättning att bolaget får de övriga tillstånd som kan behövas för åtgärden, bl.a. tillstånd till vattenverksamhet.

Bolaget har överklagat miljöprövningsdelegationens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Slotts Lax AB har yrkat att villkor 14 i det överklagade beslutet ska upphävas. Till stöd för överklagandet har bolaget anfört bl.a. följande.

Av den prøvotidsredovisning som bolaget har gett in följer att det fiskodlingsrelaterade sedimentet har en total sedimentvolym om 1 890 kubikmeter, att vattendjupet inom det aktuella området uppgår till 35–45 m, att sugmuddring var det enda tekniskt möjliga alternativet för att ta upp det fiskodlingsrelaterade sedimentet men att åtgärden kräver specialbyggd utrustning på grund av vattendjupet. Dessutom kräver åtgärden att det omhändertagna sedimentet avvattnas i en sedimenteringsdamm och genomgår flockning i ett reningsverk innan det transporteras till en rötningsanläggning.

Bolaget har beräknat kostnaden för muddringen, omhändertagandet och transporten av det fiskodlingsrelaterade sedimentet till 14 100 000 kr. Samtidigt förväntas den egentliga mängden material som skulle komma att muddras vara 20 gånger större, på grund av sugmuddringens precision i djupled. Den faktiska kostnaden skulle därmed bli väsentligt högre och bolaget har uppskattat den sammanlagda direkta kostnaden till mellan 30 000 000–40 000 000 kr. Även de indirekta kostnaderna kan komma att uppgå till så mycket som 30 000 000 kr.

Det är självfallet så att bolagets verksamhet har en viss miljöpåverkan, eftersom det är fråga om en industriell verksamhet som kräver tillstånd enligt miljöbalken. Det är såtillvida inte anmärkningsvärt att bolagets verksamhet ger upphov till en lokal påverkan, den relevanta frågan är dock om påverkan är så stor att den motiverar en mycket omfattande och kostsam åtgärd. Bolaget menar att det saknas behov av att genomföra den föreskrivna sugmuddringen av följande anledningar.

Det föreskrivna villkoret bör upphävas eftersom det är orimligt

Det föreskrivna villkoret får inte ställas om inte nyttan med de föreskrivna åtgärderna överstiger kostnaderna. Bolaget menar att bottenmiljön under odlingen kommer att återhämta sig naturligt. I vart fall skulle sugmuddring inte ha någon positiv påverkan på bottenmiljön, eftersom det efter åtgärden inte kommer att finnas föda eller skydd kvar för de bottenlevande arter som försöker återetablera sig på platsen. Åtgärden i villkor 14 förutsätter dessutom långa och tunga transporter samt sannolikt att skog röjs för att ge plats åt omhändertagande av sedimentet.

Bolaget menar att fosforläckaget från det fiskodlingsrelaterade sedimentet inte medför något behov av att omhänderta sedimentet, bl.a. eftersom det inte skulle medföra någon förändring av Siljans klassificering som en näringsfattig sjö med hög ekologisk status avseende näringsämnen. Inte heller provtagningar avseende syreförhållandena i bottenvattnet visar på annat än goda förhållanden, syrgashaltens medelvärde uppgick senast år 2018 till hög ekologisk status. Miljöprövningsdelegationens tolkning av 2015 års bottenfaunaprovtagning är överdriven, odlingens påverkan på den lokala bottenfaunan är inte så omfattande att den i sig motiverar att sedimentet omhändertas. Därtill framgår av en mätning utförd år 2017 att den maximala sedimenttjockleken under odlingen hade sjunkit från 20 cm till 11 cm.

Det föreskrivna villkoret bör upphävas eftersom det är onödigt och olämpligt

Det föreskrivna villkoret är onödigt eftersom gällande tillstånd och miljöbalken redan ger tillsynsmyndigheten möjligheter att kräva utredning och avhjälpande av eventuella skador och olägenheter i samband med att verksamheten upphör. Bolaget ska dessutom enligt villkor 12 i tillståndet ge in en avslutningsplan till tillsynsmyndigheten innan verksamheten upphör och enligt villkor 13 ta bort utrustning samt anläggningsdelar. Tillsynsmyndigheten har då möjlighet att ställa krav på utredningar och åtgärder, om det då skulle visa sig nödvändigt och miljömässigt motiverat.

Bolaget konstaterar vidare att det är olämpligt att redan nu ange huruvida efterbehandling bör ske och i så fall inom vilket område. Den bedömningen görs bäst i samband med att verksamheten avvecklas, då förutsättningarna är bättre för att bedöma odlingens samlade miljöpåverkan.

Det föreskrivna villkoret bör upphävas eftersom det inte är tillräckligt precist

Av villkor 14 följer att sugmuddring ska utföras ”på det sätt bolaget beskrivit i utredningen” samt ”under förutsättning att bolaget får de övriga tillstånd som kan behövas för åtgärden, bl.a. tillstånd till vattenverksamhet”. Med denna utformning kan det svårligen konstateras om någon villkorsöverträdelse skett. Eftersom

villkorsöverträdelser är straffsanktionerade måste de vara så preciserade att det går att konstatera om en överträdelse har skett. Villkor som inte är tillräckligt preciserade ska inte föreskrivas.

Länsstyrelsen i Dalarnas län (länsstyrelsen) har anfört bl.a. följande.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget har anfört nya uppgifter om kostnaderna för att genomföra åtgärderna i villkor 14, de har ökat från ca 14 miljoner till 30–40 miljoner kronor. Länsstyrelsen anser inte att de indirekta kostnader som bolaget tagit med i beräkningen ska beaktas i domstolens skälighetsavvägning. Detta eftersom bolaget har ett tidsbegränsat tillstånd och därmed under alla förhållanden har att ta bort samtliga anläggningsdelar inom tillståndstiden. Vidare anser länsstyrelsen att det saknas grund för påståendet att ytterligare sediment än det fiskodlingsrelaterade sedimentet skulle följa med vid sugmuddringen.

Länsstyrelsen konstaterar att konsulten som utfört bottenfaunaundersökningen år 2015 inte hittade några bottendjur alls i 9 av 12 ekmanhugg som togs under fiskodlingen. Innan odlingen startade fanns där mellan 6 och 9 arter. Om 2015 års resultat visar på representativa förhållanden hävdar länsstyrelsen att samhället är stort pga. extremt få individer och låg biodiversitet på många av stationerna, samt att man kan se en trend som visar på en försämring av tillståndet lokalt. Om resultaten inte bedöms vara representativa anser länsstyrelsen att det saknas underlag för att bedöma verksamhetens effekter på bottenmiljön vid odlingsläget. Inte heller underlaget för syrgasförhållandena är tillräckligt för att dra några slutsatser. T.ex. framgår inte var eller när under året eller hur många gånger mätningarna har gjorts. Att det vid undersökningen av sedimentet förekommit ”*en viss lukt av förruttnelse*” tyder på sämre syrgasförhållanden.

Det är svårt att bedöma hur sedimentet kommer att återhämta sig, med eller utan muddring, då det inte finns några referenser att tillgå som beskriver återhämtning av ett sediment under en fiskodling i en sjö som Siljan. Muddring är en drastisk metod såtillvida att även naturligt sediment påverkas vid utförande av åtgärden. Med tanke

på att underlaget i målet visar på en lokal, negativ trend för förhållandena i sedimentet anser länsstyrelsen dock att åtgärden är motiverad för att inte situationen ska förvärras ytterligare.

DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter

Det följer av 19 kap. 5 § första stycket 11 miljöbalken att miljöprövningsdelegationen ska tillämpa bl.a. 22 kap. 27 § första stycket samma lag. Av sistnämnda bestämmelse följer att miljöprövningsdelegationen vid meddelande av tillstånd, när verkningarna av en verksamhet inte kan förutses med tillräcklig säkerhet, får skjuta upp frågan om ersättning eller andra villkor till dess erfarenhet har vunnits av verksamhetens inverkan.

För de frågor som inte skjutits upp under viss provotid men ändå har prövats vid bedömningen av en verksamhets tillåtlighet gäller enligt 24 kap. 1 § miljöbalken det beslut om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som meddelats av miljöprövningsdelegationen, om beslutet vunnit laga kraft. I dessa delar gäller tillståndet mot alla.

Därtill följer av Mark- och miljööverdomstolens praxis på området att det, i fall när tillstånd meddelats för viss verksamhet men det saknas tillräckligt underlag för att ta ställning till vilka efterbehandlingsåtgärder som är miljömässigt motiverade och det i tillståndet föreskrivits att verksamhetsutövaren ska lämna in en efterbehandlingsplan innan verksamheten upphör, är lämpligt att efterbehandlingen hanteras inom ramen för tillsynen. I sådana fall föreligger alltså inte skäl att förena ett tillståndsbeslut med villkor om att bolaget ska inleda efterbehandling under tillståndstiden (se bl.a. Mark- och miljööverdomstolens dom den 13 mars 2017 i mål nr M 2620-16, M 8673-15 och M 8882-15).

Mark- och miljödomstolens bedömning

Innan domstolen prövar om den föreskrivna åtgärden i villkor 14 är rimlig och vill-

koret är tillräckligt preciserat, har domstolen att ta ställning till dels om miljöprövningsdelegationen varit behörig att fastställa villkor 14 som slutligt villkor för efterbehandlingen inom ramen för den uppskjutna frågan, dels om villkor 14 kan anses lämpligt. Andra frågor gällande odlingsverksamheten som miljöprövningsdelegationen har tagit ställning till vid bedömningen av verksamhetens tillåtlighet omfattas inte av prövningen i målet.

Mark- och miljödomstolen bedömer att den uppskjutna frågan har formulerats på ett sådant sätt att den inbegriper en möjlighet för miljöprövningsdelegationen att meddela det slutliga villkor som följer av villkor 14. Enligt domstolen utgör tillståndsbeslutet därför inte i sig något hinder mot att ställa upp det nu överklagade villkoret. Härefter övergår domstolen till att pröva lämpligheten av villkor 14.

Av tillståndsbeslutet följer att bolaget ska skicka en avslutningsplan till tillsynsmyndigheten i god tid innan verksamheten i sin helhet eller delar av denna upphör (villkor 12) och att bolaget ska ge in ett kontrollprogram som ska fastställas av tillsynsmyndigheten i samråd med länsstyrelsen, vilket ska möjliggöra att relevanta miljöeffekter från odlingen kan följas upp under tillståndstiden (villkor 11). Vidare följer av miljöprövningsdelegationens bedömning och motivering av villkoren i tillståndsbeslutet (s. 16) att myndigheten ansett *”det svårt att förutspå vilka faktiska effekter odlingsverksamheten kommer att få”* men att denna genom att tidsbegränsa tillståndet och föreskriva om kontrollprogram för verksamheten kommer att kunna mäta effekten på miljön och därmed kan eventuella nya tillstånd baseras på faktiska och lokala förhållanden.

Tillåtligheten av bolagets verksamhet och de utsläpp denna ger upphov till i recipienten Siljan har redan prövats genom tillståndsbeslutet. Enligt domstolen saknas det för närvarande tillräckligt underlag för att ta ställning till vilka efterbehandlingsåtgärder som är miljömässigt motiverade med anledning av verksamhetens effekter. Av denna anledning och med beaktande av vad som föreskrivits i villkor 11 och 12 anser domstolen att det är lämpligt att efterbehandlingen hanteras inom ramen för

tillsynen. Vid denna bedömning har miljöprövningsdelegationen inte haft fog för att ställa upp det överklagade villkoret, villkor 14 ska därmed upphävas.

Beträffande det i målet tillgängliga underlaget för att ta ställning till odlingens miljöeffekter finner domstolen anledning att framhålla vad som anges i tillståndsbeslutet om tolkningar av tendenser i bottenfaunans utveckling, dvs. att de ska göras med försiktighet på grund av den låga individtätheten i recipienten. I stället anser domstolen att tjockleken på bottensedimentet och syrgasförhållandena vid odlingsläget utgör mer tillförlitliga data för uppföljning av odlingens effekter.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast, med anledning av mellankommande helg, den 23 april 2019.
Prövningstillstånd krävs.

Kevin McCabe

Annika Billstein Andersson

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Kevin McCabe, ordförande, och tekniska rådet Annika Billstein Andersson samt de särskilda ledamöterna Peter Eklöv och Carl-Johan Alfthan. Föredragande har varit beredningsjuristen Charlotte Rehbäck.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.